

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PRACY,
SPRAW SPOŁECZNYCH I RODZINY

KPS.410.2.2.2024

Pan
Sławomir Sumka
Wójt Gminy Stare Babice
Urząd Gminy Stare Babice
ul. Rynek 32
05-082 Stare Babice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/035 Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia dziennego i całodobowego
w ramach Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445687, kps@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Stare Babice ul. Rynek 32, 05-082 Stare Babice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Sumka, Wójt Gminy Stare Babice, od 4 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Dostępność wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza możliwość pobytu w centrach opiekuńczo-mieszkaniowych. 2. Realizacja zadań wynikających z Programu Centra opiekuńczo-mieszkalne, rozliczenie otrzymanych środków oraz uzyskanie zakładanych efektów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023. Do realizacji celu kontroli wykorzystane zostaną także dokumenty sporządzone przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Mateusz Pastuszko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/20/2024 z 25 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli tom 1 str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Stare Babice³ prawidłowo rozpoznawała sytuację osób z niepełnosprawnościami. Diagnoza obejmująca określenie potrzeb wsparcia tych osób, w formie dziennego lub całodobowego pobytu w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w Starych Babicach⁴ przeprowadzana była w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej⁵, lub spotkań z osobami z niepełnosprawnościami i ich opiekunami⁶. Realizacja zadania, jakim było utworzenie i funkcjonowanie COM przebiegała zgodnie z zawartymi umowami, jednak prowadząc postępowanie przetargowe na budowę COM gmina naruszyła przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁷, przez nieterminowe przekazanie do Biuletynu Zamówień Publicznych⁸ ogłoszenia o wykonaniu umowy oraz nieaktualizowanie planu postępowań o udzielenie zamówień. Wydatki związane z powstaniem i funkcjonowaniem Centrum były kwalifikowane oraz dokonane w terminach wynikających z umów. Gmina informowała o możliwości uzyskania wsparcia, jednakże z zaplanowanych dziewięciu miejsc dla uczestników na pobyt całodobowy, w siedmiomiesięcznym okresie funkcjonowania COM, tj. do grudnia 2023 r., przez pięć miesięcy zajęte było wyłączenie jedno miejsce. W pozostałych dwóch miesiącach miejsca te nie były wykorzystane. Od 2024 r. frekwencja uczestników części całodobowej uległa poprawie. Dostęp do wsparcia świadczonego w ramach COM zapewniono w odpowiednim zakresie, przy czym wyposażenie budynku COM nie było wolne od barier architektonicznych, tj. mogło utrudniać korzystanie z niego osobom z różnym rodzajem niepełnosprawności, głównie osobom niewidomym i niesłyszącym.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030⁹ nie zawierała sposobu realizacji strategii oraz wskaźników realizacji działań. Ponadto gmina nie podjęła uchwały dotyczącej odpłatności przez uczestnika za pobyt w placówce.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dostępność wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza możliwość pobytu w centrach opiekuńczo-mieszkalnych.

1.1. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy.

Opis stanu faktycznego

Liczba mieszkańców gminy wynosiła: 18632 w 2020 r., 18943 w 2021 r., 19311 w 2022 r. oraz 19823 w 2023 r. (wzrost o 6%). Z czego w latach 2020-2022 liczba mieszkańców posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wynosiła odpowiednio: 114, 148, 129 (wzrost o 13 %), w tym 50, 66, 42 mieszkańców

² NIK formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: gmina.

⁴ Dalej: COM lub Centrum.

⁵ Dalej: GOPS.

⁶ Dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnościami pozyskano z Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Mazowieckim, dalej: PZN.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., dalej: ustawa pzp.

⁸ Dalej: BZP.

⁹ Przyjęta uchwałą nr XXVII/284/2020 Rady Gminy Stare Babice w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030, dalej: strategia na lata 2021-2030.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (spadek o 19 %) oraz 64, 82, 87 z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (wzrost o 35 %). W 2023 r. PZN wydał łącznie 85 orzeczeń dla mieszkańców gminy (w tym 34 orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 46 o umiarkowanym).

(akta kontroli tom 1 str. 15-23)

Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie gminy, obejmująca określenie potrzeb zapewnienia wsparcia tym osobom w formie dziennego lub całodobowego pobytu w placówce pomocowej, opierała się na działaniach GOPS oraz wynikach spotkań zorganizowanych z osobami z niepełnosprawnościami i ich opiekunami. Rozpoznanie przez GOSP potrzeb osób z niepełnosprawnościami dokonywane było podczas realizacji podstawowych obowiązków świadczonych na rzecz tych osób, tj. związanych m.in. z: przyznawaniem zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków pielęgnacyjnych, dodatków z tytułu kształcenia i rehabilitacji, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, zapewnieniem pobytu w domu opieki społecznej, w środowiskowym domu pomocy społecznej, w COM, a także usług wynikających z programów: „Opieka Wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Programu Usług Teleopiekuńczych dla Mieszkańców gminy. Postawę rozpoznania sytuacji osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie gminy, poza danymi pochodzącymi z GOPS, stanowiły także informacje z PZN w Grodzisku Mazowieckim¹¹. Monitoring sytuacji osób z niepełnosprawnościami dotyczył wyłącznie podopiecznych GOPS i był przeprowadzany w ramach jego działalności poprzez zbieranie dokumentacji celem przyznawania świadczeń i usług¹².

(akta kontroli tom 1 str. 29-156, 450-464, 484-488, tom 2 str. 408-412)

W kontrolowanym okresie, zgodnie z art. 16b ust. 1 z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹³ gmina opracowała dwie strategie rozwiązywania problemów społecznych. Były to Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2014-2020¹⁴ oraz Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030. Były to jedyne dokumenty o charakterze strategicznym, w których zawarto informacje dotyczące osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy. Ważnym elementem wpływającym na planowanie przyszłych działań opisanych w strategii, były badania ankietowe przeprowadzone na terenie gminy, w których udział brali pracownicy miejscowych instytucji oraz mieszkańcy. Ankietą dotyczącą postrzegania problemów społecznych objęto 100 mieszkańców gminy. Jako najczęstsze problemy z jakimi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami na terenie gminy, respondenci wskazali: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych i bariery architektoniczne, izolację oraz utrudnienia możliwości korzystania z środków transportu i utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Strategie zawierały m.in. identyfikację problemów oraz realizację zadań związanych z pomocą osobom z niepełnosprawnościami, takich jak: promowanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami jako pełnowartościowych członków społeczeństwa; utworzenie środowiskowego domu pomocy społecznej; aktywizacja osób z niepełnosprawnościami; likwidacja barier architektonicznych, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób chorych i osób

¹¹ Dane dotyczyły liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, z informacją o stopniu, płci oraz wieku (przed i po 16 roku życia) w okresie od 2018 do III kwartału 2020 r.

¹² Świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej (zasiłki stałe, usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, kierowanie osób do DPS i ŚDS), świadczenia opiekuńcze z Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, karty zgłoszeń do programów (Opieka Wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Program Usług Teleopiekuńczych dla Mieszkańców Gminy Stare Babice).

¹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 901, ze zm., dalej: ustawa o pomocy społecznej.

¹⁴ Przyjęta uchwałą nr XXXVI/356/14 Rady Gminy Stare Babice w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2014-2020, dalej: strategia na lata 2014-2020.

z niepełnosprawnościami; szkolenia dla opiekunów; pomoc w zorganizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego; zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych; upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób z niepełnosprawnościami oraz dostępnych formach pomocy; utworzenie COM. Strategia na lata 2021-2030 nie zawierała sposobu realizacji oraz wskaźników realizacji działań. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 1 str. 456-457, tom 2 str. 4-65)

1.2. Formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami mieszkającym na terenie danej gminy.

Opis stanu faktycznego

W okresie 2020-2023 w gminie dostępne były formy wsparcia i opieki dedykowane osobom z niepełnosprawnościami, w tym m.in.:

- 1) Opieka wytchnieniowa – edycja 2020, 2021, 2022 i 2023. Z tej formy pomocy skorzystało odpowiednio w latach 2020-2023, 40 osób (w tym 18 opiekunów dzieci i 22 osoby dorosłe z niepełnosprawnościami).
- 2) Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022 i 2023. Z tej formy pomocy w 2022 r. i 2023 r. skorzystało po osiem osób z niepełnosprawnościami (w tym w 2022 r. troje dzieci i pięć osób dorosłych oraz w 2023 r. czworo dzieci i cztery osoby dorosłe).
- 3) Program usługi teleopiekuńcze dla mieszkańców gminy Stare Babice. W ramach tego programu zakupiono 70 sztuk opasek telemedycznych).
- 4) Świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach ustawy o pomocy społecznej, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy w latach 2020-2023 skorzystało odpowiednio 47, 40, 31 oraz 26 osób z niepełnosprawnościami.
- 5) Projekt „Dostępny samorząd”, którego celem była poprawa dostępu dla osób z niepełnosprawnościami do usług publicznych świadczonych przez Urząd Gminy w Starych Babicach.
- 6) Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny działający od 2020 r., dedykowany osobom z niepełnosprawnościami w wieku od dwóch do 25 lat.

(akta kontroli tom 1 str. 457-463, 475-483)

Nową formą pomocy dedykowaną dla osób z niepełnosprawnościami był Program Usług Teleopiekuńczych dla Mieszkańców Gminy Stare Babice¹⁵. Środki na ten cel pochodziły z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach modułu IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. W ramach programu osoby z niepełnosprawnościami otrzymały opaski, które m.in. monitorują ich funkcje życiowe oraz w razie niebezpieczeństwa informują ratowników medycznych.

(akta kontroli tom 1 str. 463)

Na terenie gminy nie funkcjonowała żadna placówka taka jak np.: środowiskowy dom samopomocy, dom pomocy społecznej czy warsztat terapii zajęciowej, przeznaczona dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami. Mieszkańcy gminy korzystali z innych ośrodków świadczących pomoc dla osób z niepełnosprawnościami znajdujących się na terenie powiatu warszawskiego zachodniego¹⁶. Z informacji zawartych we wniosku

¹⁵ Uchwała Rady Gminy nr XLI/437/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie realizacji „Programu Usług Teleopiekuńczych dla Mieszkańców Gminy Stare Babice”.

¹⁶ Tj.: Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu (dalej: ŚDS w Łubcu), Dom Pomocy Społecznej w Bramkach i Sadowej (dalej: DPS w Bramkach, DPS w Sadowej), Środowiskowy Dom Samopomocy w Sadowej (dalej: ŚDS w Sadowej) oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Sadowej (dalej: WTZ w Sadowej).

na środki finansowe z Programu „Centa opiekuńczo-mieszkalne”¹⁷ wynika, że brak tego typu ośrodka dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami posiadających umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności, który zapewniłby tym osobom pobyt czasowy lub całodobowy, uzasadniał decyzję o utworzeniu Centrum. Nowo powstały ośrodek będzie istotny dla osób z niepełnosprawnościami przede wszystkim z uwagi na jego lokalizację na terenie gminy. Dzięki temu możliwe będzie włączenie uczestników COM do życia lokalnej społeczności, integracja oraz poprawa życia w środowisku lokalnym i poczucie bezpieczeństwa.

(akta kontroli tom 1 str. 177-193)

1.3. Przygotowanie do przystąpienia do Programu Centra opiekuńczo-mieszkalne oraz informacje o jego realizacji.

Opis stanu
faktycznego

W ramach przygotowania do przystąpienia do Programu gmina określiła zapotrzebowanie na wsparcie w formie pobytu dziennego dla 11 osób i całodobowego dla dziewięciu osób z niepełnosprawnościami ze znacznym i umiarkowanym stopniem. Przy uwzględnianiu liczby osób z niepełnosprawnościami, które będą mogły skorzystać z tego typu wsparcia, posłużono się danymi z PZN, danymi z GOPS¹⁸ oraz danymi z placówek funkcjonujących na terenie powiatu. Z przedstawionych danych liczbowych wynikało, że przed przystąpieniem do Programu, na terenie powiatu warszawskiego zachodniego liczba osób z niepełnosprawnościami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wynosiła odpowiednio 764 i 1140 osób (w tym w gminie: 153 i 199)¹⁹. Funkcjonujące w powiecie ośrodki dla osób z niepełnosprawnościami zapewniały 385 miejsc²⁰. Z uwagi na to, że na terenie gminy nie funkcjonował żaden ośrodek, który oferowałby dorosłym osobom z niepełnosprawnościami opiekę w formie dziennego lub całodobowego pobytu, przed otwarciem COM, 14 osób z obszaru gminy korzystało z tego typu pomocy oferowanej przez inne placówki na terenie powiatu. W związku z otwarciem COM, cztery osoby uczęszczające do ŚDS w Łubcu i Sadowej²¹ – jednostek najbardziej zbliżonych pod względem funkcjonowania do COM, przeszły do Centrum. Jednakże, w siedmiomiesięcznym okresie funkcjonowania COM w 2023 r. przez pięć miesięcy zajęte było wyłączenie jedno miejsce. W pozostałych dwóch miesiącach miejsca te nie były wykorzystane.

(akta kontroli tom 1 str. 454-455, 465-474, tom 2 str. 173-174)

Przed przystąpieniem do Programu zarówno do Urzędu Gminy Stare Babice i jaki GOSP nie wpływały indywidualne zapytania mieszkańców dotyczące usług świadczonych w ramach COM. Powstało natomiast Stowarzyszenie „Nasz Dom – Godne Życie”²² skupiające przedstawicieli środowiska osób z niepełnosprawnościami, które 23 grudnia 2019 r. wystąpiło do gminy z pismem o przystąpienie do Programu. Stowarzyszenie rekomendowało utworzenie Centrum na terenie gminy, które zapewniłoby pobyty całodobowe, pobyty treningowe oraz całodobową opiekę w sytuacjach kryzysowych, rehabilitację, opiekę dzienną oraz opiekę wytchnieniową.

(akta kontroli tom 2 str. 414, 420-421)

Informacje na temat możliwości uzyskania przez osoby z niepełnosprawnościami wsparcia w formie dziennego lub całodobowego pobytu w ramach nowopowstałej placówki COM, znajdowały się głównie na profilu Facebook Centrum. Osoby zainteresowane mogły znaleźć tam informacje o procedurze ubiegania się o wsparcie

¹⁷ Dalej: Program.

¹⁸ Dane z Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz z Działu Pomocy Środowiskowej.

¹⁹ Według danych z PZN obejmujących okres od 2018 r. do III kwartał 2020 r.

²⁰ 170 miejsc w DPS w Bramkach, 100 miejsc w DPS w Sadowej, 60 miejsc w ŚDS w Łubcu, 35 miejsc w WTZ w Sadowej oraz 20 miejsc w ŚDS w Sadowej.

²¹ Z czego jedna osoba wróciła do ŚDS w Sadowej.

²² Dalej: Stowarzyszenie.

świadczone w ramach Centrum, dokumentach jakie należy złożyć oraz danych kontaktowych. Na stronie internetowej gminy przedstawiano informacje o postępach w budowie COM, otwarciu oraz wsparciu ze środków uzyskanych w ramach Programu. Biuletyn Informacji Publicznej²³ gminy zawierał dane kontaktowe osób mogących udzielić szczegółowych danych na temat wsparcia świadczonego w ramach pobytu w COM. Osoby chcące uzyskać więcej danych na temat możliwości uzyskania pomocy mogły też telefonicznie zgłaszać się do kierownika COM. Gmina organizowała także indywidualne spotkania z członkami rodzin osób zainteresowanych ofertą Centrum. COM nie posiadało własnej strony internetowej. Z inicjatywy kierownika COM oraz Urzędu Gminy w czerwcu 2024 r., tj. w czasie trwania kontroli NIK, powstały plakaty i ulotki informujące o naborze uczestników na pobyt całodobowy. Zostały one umieszczone m.in. w: budynku Urzędu Gminy, aptekach, przychodniach i tablicach ogłoszeń. W tym czasie o wolnych miejscach w części całodobowej informowano również na profilu Facebook Centrum oraz lokalnej prasie²⁴. Wójt wyjaśnił, że umieszczane na profilu Facebook Centrum, informujące o naborze na wolne miejsca spotkały się z szerszym odzewem ze strony mieszkańców niż rozwieszanie plakatów, ulotek czy publikacja w prasie, których trwałość i dostępność jest ograniczona. W ocenie NIK brak zainteresowania miejscami całodobowymi w Centrum, może świadczyć o niewystarczającym informowaniu mieszkańców o możliwości skorzystania z tego typu usługi oraz błędnym rozpoznaniu potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli tom 2 str.171, 463-464)

Gmina informowała, że środki na realizację zadania, jakim było powstanie i funkcjonowanie COM, pochodzą z Funduszu Solidarnościowego²⁵. Informacje na ten temat znajdowały się na tablicy umieszczonej na ogrodzeniu budynku COM, na plakacie informacyjnym oraz w materiałach zamieszczanych na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także profilu Facebook COM. Jednak w materiałach dotyczących Centrum zamieszczonych na stronie internetowej BIP gminy brakowało barw Rzeczypospolitej Polskiej²⁶ i wizerunku godła RP oraz wartości finansowania lub dofinansowania i całkowitej wartości projektu. Nie dopełniono obowiązku informacyjnego wynikającego z § 5 umowy z dnia 23 czerwca 2021 r. nr 04/2021/COM w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków FS w ramach resortowego Programu. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 2 str. 171-172)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Strategia na lata 2021-2030 nie zawierała sposobu realizacji strategii oraz wskaźników realizacji działań wynikających z art. 16b ust. 2 pkt 3 c i d ustawy o pomocy społecznej. Wójt wyjaśnił, że działania wykazane w strategii są kierowane w szerokim zakresie do wszystkich mieszkańców gminy i obejmują różny zakres realizacji, w szczególności dotyczy to obiektów infrastrukturalnych, stąd trudno określić szczegółowy sposób realizacji, czy wskaźniki realizacji takich inwestycji. Zadaniem NIK, żeby jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy założony w strategii cel został zrealizowany, do każdego celu wskazać należy sposób jego realizacji oraz określić mierniki. Przyjęte mierniki powinny umożliwiać rzetelne i obiektywne określenie stopnia realizacji celu, odnosić się do rezultatu jaki miał być osiągnięty, mierzyć tylko to, na co jednostka ma wpływ,

²³ Dalej: BIP.

²⁴ Miesięcznik gminny Gazeta Babicka nr 6 (333) czerwiec 2024.

²⁵ Dalej: FS.

²⁶ Dalej: RP.

bazować na wiarygodnych i w miarę dostępnych informacjach²⁷. Wykonanie celów i zadań należy zatem obserwować i kontrolować za pomocą wyznaczonych mierników, które są kluczowym narzędziem do monitorowania ich osiągnięcia²⁸.

(akta kontroli tom 1 str. 456-457)

2. Informacje dotyczące powstania COM zamieszczone w BIP gminy nie zawierały barw RP i wizerunku godła RP oraz wartości finansowania lub dofinansowania i całkowitej wartości projektu wynikających z § 7 ust. 1 pkt 1 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych²⁹. Wójt wyjaśnił, że w opublikowanym na stronie internetowej gminy pierwszym wpisie dotyczącym utworzenia COM jak i BIP gminy znajdowała się informacja o dofinansowaniu z FS, a w akapicie dotyczącym oficjalnego otwarcia COM zamieszczony jest link do strony internetowej Urzędu Gminy Stare Babice, która zawiera infografikę zgodną z rozporządzeniem określającym działania informacyjne. NIK potwierdza, że w BIP gminy znajdowały się informacje o dofinansowaniu ze środków FS, lecz brak było elementów graficznych, tj. barw RP i wizerunku godła RP oraz wartości finansowania lub dofinansowania i całkowitej wartości projektu wynikających z § 7 ust. 1 pkt 1 i 5 rozporządzenia określającego działania informacyjne. W związku z powyższym nie został spełniony obowiązek informacyjny, który wynikał z § 5 umowy z dnia 23 czerwca 2021 r. nr 04/2021/COM w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków FS w ramach resortowego Programu. W trakcie kontroli w BIP gminy uzupełniono brakujące elementy.

(akta kontroli tom 2 str. 171-172, 505)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina dokonała rozpoznania sytuacji osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na jej terenie oraz ich potrzeb, a także prowadziła programy pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Wnioski wynikające z rozpoznania zostały zawarte w strategii, która jednak nie zawierała sposobu realizacji oraz wskaźników realizacji działań. W ramach Programu informowano o możliwości uzyskania wsparcia dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami, a takie informacje można było znaleźć na profilu Facebook Centrum, stronie internetowej gminy oraz uzyskać telefonicznie lub podczas indywidualnych spotkań. Jednakże, w opinii NIK informowanie mieszkańców gminy oraz rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami było niewystarczające, co skutkowało niewielkim obłożeniem miejsc w części całodobowej w COM. Od 2024 r. frekwencja uczestników części całodobowej uległa poprawie.

OBSZAR

2. Realizacja zadań wynikających z Programu Centra opiekuńczo-mieszkalne, rozliczenie otrzymanych środków oraz uzyskanie zakładanych efektów.

2.1. Przygotowanie i złożenie dokumentów aplikacyjnych na środki z Programu.

Opis stanu faktycznego

Gmina w ramach ogłoszonego w dniu 28 czerwca 2019 r. przez Minister Rodziny i Polityki Społecznej, na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r.

²⁷ Załącznik do komunikatu nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem (Dz. Urz. MF poz. 56).

²⁸ Por. pkt 6 Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (załącznik do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, Dz. Urz. MF Nr 15 poz. 84).

²⁹ Dz. U. poz. 953, ze zm., dalej: rozporządzenie określające działania informacyjne.

o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych³⁰, naboru wniosków do Programu złożyła do wojewody mazowieckiego wiosek na środki finansowe. Wniosek obejmował Moduł I – utworzenie obiektu, tzw. bazy lokalowej i jej wyposażenia, oraz Moduł II – funkcjonowanie centrum. Wniosek złożono 4 sierpnia 2020 r., tj. w terminie³¹ i na odpowiednim formularzu stanowiących załącznik nr 1 do Programu. Do wniosku załączono zgłoszenie zadania inwestycyjnego – Moduł I, wraz z załącznikami, tj. oświadczeniem gminy o posiadaniu prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, programem funkcjonalno-użytkowym, informacją o planowanej kadrze, uchwałą Rady Gminy Stare Babice nr XX/209/2020 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie utworzenia Centrum, mapą z lokalizacją, koncepcją architektoniczną oraz kosztorysem szacunkowym.

(akta kontroli tom 1 str. 176-231)

Zakres prac w zakresie utworzenia COM w ramach Moduł I obejmował budowę nowego obiektu budowlanego na nieruchomości stanowiącej własność gminy. Następnie wyposażenie go w niezbędne urządzenia techniczne pozwalające na użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, tj. przyłącza i instalacje elektryczne, wodno-kanalizacyjne, centralne ogrzewanie, monitoring wewnętrzny i zewnętrzny, instalację przyzywową oraz sieć informatyczną i telefoniczną. Powierzchnia całkowita budynku wynosiła 616,46 m², a koszt powierzchni przekraczającej 500 m² został pokryty z środków własnych gminy. Zakres prac obejmował również infrastrukturę towarzyszącą, tj. m.in.: chodniki, drogę dojazdową i miejsca postojowe, zieleń, małą architekturę parkową, oświetlenie i ogrodzenie, miejsce do rekreacji i zajęć terapeutycznych na powietrzu. Prace związane z wyposażeniem bazy lokalowej w środki trwale niezbędne do funkcjonowania Centrum i służące wielokrotnemu wykorzystaniu obejmowały wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny, instalację przeciwpożarową, przyzywową i monitoringową.

(akta kontroli tom 1 str. 375-398)

Wniosek w wyniku przeprowadzonej przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki³² oceny pod względem formalnym i merytorycznym oraz zmian dotyczących realizacji projektu był aktualizowany, tj.:

- 1) 30 września 2020 r. gmina złożyła zaktualizowany i uzupełniony wniosek, zgodnie z wytycznymi MUW, które dotyczyły m.in.: błędnie określonego terminu rozpoczęcia realizacji zadania, niewskazania pełnych danych adresowych, błędnie użytego zapisu dotyczącego powierzchni całkowitej Centrum, nieobjaśnienia kalkulacji kosztów na zakup sprzętu i wyposażenia, nieuwzględnienia stanowiska pielęgniarki w kadrze Centrum, konieczności uzupełnienia wniosku o pełną diagnozę społeczną, braku podpisu osób opracowujących program funkcjonalno-użytkowy, rozbieżności między programem funkcjonalnym a zestawieniem pomieszczeń, konieczności ustalenia wartości kosztorysowej zadania w oparciu o kosztorys inwestorski. W dniu 13 października 2020 r. MUW ponownie zgłosił uwagi do złożonego wniosku.

(akta kontroli tom 1 str. 232-261)

- 2) 20 października 2020 r. gmina ponownie zaktualizowała wniosek, uwzględniając uwagi zgłoszone przez MUW, które dotyczyły: braku formularza kwalifikowania osób z niepełnosprawnościami, rozbicia harmonogramu rzeczowo-finansowego na poszczególne lata oraz koszty, spójności metrażu powierzchni użytkowej wykazanego w programie funkcjonalno-użytkowym oraz kosztorysie inwestorskim, doprecyzowania danych dotyczących liczby miejsc w placówkach

³⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 296, ze zm.

³¹ Zgodnie z komunikatem z dnia 8 września 2020 r. w sprawie zamknięcia naboru wniosków na realizację resortowego Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” – termin do 30 września 2020 r.

³² Dalej: MUW.

dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem osób oczekujących i informacji o liczbie mieszkańców posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz wskazania argumentów, które potwierdzałyby zasadność planowanego przedsięwzięcia.

(akta kontroli tom 1 str. 262-287)

- 3) 22 kwietnia 2021 r. dokonano aktualizacji harmonogramu realizacji zadania ze względu na przesunięcie okresu oceny wniosku, co przekładało się na zmianę poszczególnych etapów realizacji zadania. Termin zakończenia realizacji zadania wydłużono do lutego 2023 r.³³

(akta kontroli tom 1 str. 288-321)

- 4) 4 marca 2022 r. gmina założyła aktualizację wniosku, która dotyczyła zmian powierzchni użytkowej i całkowitej³⁴, lokalizacji obiektu³⁵ oraz kosztów zadania³⁶, wynikających z opracowania projektu budowlanego oraz rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

(akta kontroli tom 1 str. 322-353)

- 5) 4 kwietnia 2022 r. dokonano kolejnej aktualizacji wniosku. Zmiany dotyczyły dokumentacji projektowej, w której wyłączono z powierzchni całkowitej poddasze, gdzie pierwotnie miała mieścić się centrala wentylacyjna³⁷. Dokonana zamiana nie miała negatywnego wpływu na warunki bytowe przyszłych użytkowników a kosztorys nie uległ zmianie.

(akta kontroli tom 1 str. 354-398)

Ostatecznie w dokumentach aplikacyjnych uwzględniono wymagane elementy. Zgłoszenie zadania inwestycyjnego zawierało: zakres rzeczowy i rodzaje robót oraz wartość kosztorysową zadania w rozbiciu na koszty poszczególnych elementów inwestycji, informacje dotyczące utworzenia i wyposażenia Centrum, stan przygotowań formalno-prawnych, planowany harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadania, przewidywany efekt użytkowy dla osób z niepełnosprawnościami, planowany sposób zarządzania obiektem, prognozę rocznych kosztów i przychodów eksploatacji obiektu, kategorię przeznaczenia obiektu, zapotrzebowanie na obiekt, określenie planowanego wykorzystania obiektu oraz skali ważności inwestycji. Centrum zaplanowano dla 20 uczestników, w tym 11 na pobyt dzienny 8-godzinny oraz dziewięciu na pobyt całodobowy. Minimum dwa miejsca zostały przewidziane dla osób niesamodzielnych, wymagających szczególnej całodobowej opieki, które potrzebują wsparcia osobistego opiekuna.

(akta kontroli tom 1 str. 378-398)

Koszty wykazane w dokumentach aplikacyjnych były kosztami kwalifikowanym zgodnie z pkt. VIII Programu.

(akta kontroli tom 1 str. 379-378)

Po ogłoszeniu w dniu 23 marca 2021 r. przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wyników naborów i informacji o zatwierdzeniu wniosku, gmina 30 marca 2021r. złożyła podpisane przez Wójta oświadczenie o przyjęciu środków na finansowanie zadania (Moduł I).

(akta kontroli tom 1 str. 159-160)

³³ Termin początkowy zakończenia realizacji zadania – maj 2022 r.

³⁴ Powierzchnia użytkowa i całkowita budynku uległa zwiększeniu z uwagi na fakt nieuwzględnienia w koncepcji architektonicznej złożonej z wnioskiem pustej przestrzeni jaka zastała pomiędzy stropem a dachem budynku.

³⁵ Zmiana lokalizacji budynku w ramach tej samej działki, wymuszona była zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Nowe usytuowanie budynku COM wpłynęło na zmianę jego bryły i układu pomieszczeń.

³⁶ Rozstrzygnięcie postępowania przetargowego (łączny koszt utworzenia COM wzrósł z 4357,7 tys. zł do 5942,4 tys. zł).

³⁷ Zmieniono powierzchnię całkowitą z 1173,42 m² na 661,46 m².

23 czerwca 2021 r. podpisano umowę nr 04/2021/COM w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu³⁸. W trakcie realizacji zadania nie podpisano aneksu do ww. umowy.

(akta kontroli tom 1 str. 161-175)

COM zaczęło swoją działalność 1 czerwca 2023 r., 26 września 2023 r. gmina złożyła wniosek na środki finansowe z Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych Moduł II – funkcjonowanie centrum na rok 2023 r. wraz w wymaganymi przez MUW załącznikami³⁹. We wniosku Moduł II gmina wykazała liczbę uczestników na pobyt dzienny i całodobowy w okresie od czerwca do sierpnia⁴⁰ oraz prognozowaną, maksymalną liczbę uczestników, tj. 11 uczestników dziennych oraz dziewięciu całodobowych. Do końca 2023 r. z usług Centrum skorzystało 15 uczestników, z czego 12 w części dziennej oraz trzech w części całodobowej. Wsparciem objęto mniejszą liczbę uczestników niż planowano, z zaplanowanych 11 miejsc dla uczestników na pobyt dzienny w okresie od czerwca do grudnia przebywało odpowiednio trzech w czerwcu, dziewięciu w lipcu, sierpniu, październiku i grudniu oraz 10 we wrześniu i listopadzie. Z zaplanowanych dziewięciu miejsc na pobyt całodobowy, w placówce w okresie od czerwca do września oraz w grudniu zajęte było tylko jedno miejsce, a w okresie październik-listopad miejsca pobytu całodobowego w ogóle nie były wykorzystywane. W wyjaśnien Wójta wynika, że przyczyną absencji uczestników Centrum w części dziennej były częste wizyty u lekarzy specjalistów, choroby związane ze zwiększoną zapadalnością na różne infekcje, jak również gorsze samopoczucie w danym dniu. Niewielka frekwencja w części całodobowej związana była z takimi czynnikami jak: barak znajomości kadry – co powodowało, że rodziny obawiały się powierzyć opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, poczucie winy związane z oddaniem dorosłego, chorego dziecka pod opiekę instytucji oraz utrata świadczenia pielęgnacyjnego przez rodziny, które decydują się na skorzystanie z całodobowego pobytu w COM. W 2024 r. sytuacja uległa nieznacznej poprawie, liczba uczestników korzystających z pobytu całodobowego wzrosła w lipcu 2024 r. do czterech.

(akta kontroli tom 1 str. 415-449, tom 2 str. 492)

W związku z informacją o zatwierdzeniu listy rekomendowanych wniosków w ramach Programu (Moduł II)⁴¹, gmina 7 listopada 2023 r. złożyła podpisane przez Wójta oświadczenie o przyjęciu środków na finansowanie zadania.

(akta kontroli tom 1 str. 410-414)

11 grudnia 2023 r. podpisano umowę nr 10/2023/COM-II w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków FS w ramach resortowego Programu ogłoszonego w 2019 r.⁴² W trakcie realizacji zadania nie podpisano aneksu do ww. umowy.

(akta kontroli tom 1 str. 399-409)

³⁸ Dalej: Umowa Moduł I.

³⁹ Zgłoszeniem zadania inwestycyjnego do Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” – Moduł I (zał. nr 7), powykonawczym rzutem budynku, listą obecności uczestników części dziennej i całodobowej w okresie czerwiec-sierpień 2023 r., uchwałą nr LII/549/2022 Rady Gminy z dnia 27 października 2022 r. w sprawie utworzenia Centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Starych Babicach oraz uchwalenia Statutu, Regulaminem organizacyjnym Centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Starych Babicach.

⁴⁰ Liczba uczestników wynosiła: w czerwcu (jeden – całodobowo i trzech na pobyt dzienny), w lipcu i sierpniu (jeden całodobowo i dziewięciu na pobyt dzienny).

⁴¹ Informacja z dnia 31 października 2023 r.

⁴² Dalej: Umowa Moduł II.

2.2. Realizacja zadań ujętych w umowie i wydatkowanie środków z Programu (utworzenie COM i/lub funkcjonowanie COM).

W ramach Modułu I Programu na utworzenie COM zaplanowano środki w kwocie 5942,4 tys. zł, z czego kwota środków z FS wynosiła 3090,4 tys. zł, a kwota 2852,0 tys. zł stanowiła środki własne gminy. Termin poniesienia wydatków, zgodnie z Umową Modułu I został ustalony na okres: maj 2020 r. – luty 2023 r. Zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji zadania⁴³, terminy wydatków zaplanowano następująco: do marca 2022 r. sporządzenie wielobranżowego projektu budowlanego oraz uzyskanie pozwolenia na budowę, od marca 2022 r. do lutego 2023 r. realizacja wszystkich robót z uzyskaniem pozwolenia na użytkowania oraz nadzór inwestorski, od marca 2022 r. do grudnia 2022 r. obsługa programu. Dofinansowane środki w ramach Modułu I Programu wynosiły 3 090,4 tys. zł z czego 3 075,0 tys. zł przeznaczono na wydatki inwestycyjne (2 875,0 tys. zł – koszt budowy oraz 200,0 tys. zł – zakup wyposażenia), 15,5 tys. zł na koszty obsługi programu.

(akta kontroli tom 1 str. 378-380, 161-175)

Moduł II Programu obejmował wydatki związane z funkcjonowaniem Centrum, które zaplanowano na kwotę 429,0 tys. zł, z czego 426,9 tys. zł stanowiły bieżące koszty COM, zaś 2,1 tys. zł koszty obsługi programu. Zgodnie z Umową Modułu II termin poniesienia wydatków ustalono od dnia 1 czerwca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Wydatki w kwocie 211,0 tys. zł dotyczyły pobytu dziennego oraz w kwocie 215,9 tys. zł pobytu całonocnego uczestników Centrum.

(akta kontroli tom 1 str. 399-409, 425-429)

MUW na realizację zadań oraz obsługę Programu w ramach obydwu Modułów przekazał środki o łącznej wartości w 3519,4 tys. zł (3090,4 tys. zł – w ramach Modułu I Programu oraz 429,0 tys. zł – w ramach Modułu II Programu). Przekazanie środków odbyło się terminowo, tj. zgodnie z „harmonogramem przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego” stanowiącego załącznika do Umowy Modułu I i Umowy Modułu II⁴⁴.

(akta kontroli tom 1 str. 172-174, 409, tom 2 str. 367, 372)

Otrzymane środki nie zostały wykorzystane w całości. W ramach Modułu I, w dniu 5 stycznia 2023 r., zgodnie z terminem wynikającym z umowy dokonano zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 0,03 zł. W ramach Modułu II w dniu 15 stycznia 2024 r. dokonano zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 166,2 tys. zł. Zwrotu dokonano w terminie i obejmował on całość środków przeznaczonych na obsługę Programu w kwocie 2,1 tys. zł⁴⁵ oraz część środków na funkcjonowanie, tj. 164,1 tys. zł. Przyczyną niewykorzystania otrzymanych na funkcjonowanie COM środków była mniejsza niż planowana liczba pobyty całonocnych oraz nieobecności uczestników w części dziennej, a w przypadku środków na obsługę – nieuwzględnienie przez kierownika COM możliwości wykorzystania tych środków.

(akta kontroli tom 2 str. 366, 369)

Zarówno w ramach Modułu I jak i Modułu II, środki otrzymane z FS wydatkowane były zgodnie z przeznaczeniem, na zadania określone w Programie. W ramach Modułu I całkowita kwota poniesionych wydatków wynosiła 5930,7 tys. zł, w tym 5715,3 tys. zł dotyczyło robót budowlanych, 200,0 tys. zł wyposażenia oraz 15,4 tys. zł środków na obsługę programu. Wydatki ze środków FS wynosiły 3090,3 tys. zł, a wydatki własne

⁴³ Załącznik nr 7 do Wniosku.

⁴⁴ W ramach Modułu I Programu całość środków przekazano jedną transzą w dniu 21 lutego 2022 r. (termin wynikający z harmonogramu załączonego do umowy – do 1 marca 2022 r.), w ramach Modułu II Programu całość środków przekazano jedną transzą w dniu 13 grudnia 2024 r. (termin wynikający z harmonogramu załączonego do umowy – do 15 grudnia 2023 r.).

⁴⁵ Była to kwota zaplanowana przy założeniu, że wszystkie miejsca w Centrum były zajęte. Kwota środków przysługujących na obsługę, wynikająca z rzeczywistego obłożenia placówki wynosiła 1313,90 zł.

gminy przeznaczone na ten cel 2840,3 tys. zł. Wydatki były zgodne z Umową Moduł I oraz wnioskiem i dotyczyły: wykonania projektu budowlanego oraz niezbędnych projektów branżowych, budowy budynku Centrum jako budynku parterowego niepodpiwniczonego z poddaszem pełniącym funkcję magazynową oraz pomieszczeń technicznych, zagospodarowania terenu⁴⁶, wyposażenia Centrum, nadzoru inwestorskiego oraz obsługi Programu. W ramach Modułu II Programu całkowita kwota poniesionych wydatków wynosiła 262,8 tys. zł. Wydatki były zgodne z umową i obejmowały koszty wynagrodzeń kadry Centrum oraz osób świadczących usługi na rzecz uczestników Programu. Obejmowały one wynagrodzenia za miesiące wrzesień, październik oraz listopad 2023 r.⁴⁷.

(akta kontroli tom 2 str. 108-116, 153-156, 369-397)

Wydatki poniesione zostały w okresie kwalifikowalności, tj. zgodnie z Umową Moduł I w okresie od maja 2022 r. do lutego 2023 r. oraz zgodnie z Umową Moduł II od 1 czerwca 2023 r. od 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli tom 2 str. 108-116, 153-156, 369-397)

Proces inwestycyjny związany z utworzeniem COM był zgodny ze zgłoszeniem zadania inwestycyjnego do Programu oraz wnioskiem stanowiącym załącznik do Umowy Moduł I. Realizacja zadania inwestycyjnego, uwzględniała aktualizację wniosku. Czas jego realizacji obejmował okres od zawarcia Umowy Moduł I, tj. od 23 czerwca 2021 r. do zakończenia zadania, czyli wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie Centrum, tj. do 6 marca 2023 r. Okres ten nie przekraczał trzyletniego okresu realizacji wynikającego z Programu.

(akta kontroli tom 1 str. 161, tom 2 str. 116)

Budowa i funkcjonowanie COM spełniło cele założone w Programie, tj. pomoc dorosłym osobom z niepełnosprawnościami, posiadającym znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności poprzez zapewnienie usług zamieszkiwania w ramach pobytu dziennego lub całodobowego. Uczestnicy Centrum zyskali możliwość niezależnego, samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę ich możliwości i potrzeb. Poprawie uległa jakość życia w środowisku lokalnym, poprzez zapewnienie opieki i pomocy w zależności od potrzeb wynikających ze stanu zdrowia lub wieku. Faktyczni opiekunowie uczestników zostali odciążeni w obowiązkach związanych z codzienną opieką nad dorosłą osobą z niepełnosprawnościami.

W ramach realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na budowie COM, gmina w przypadku jednego zamówienia⁴⁸ stosowała przepisy ustawy pzp. Szacowna wartość przedmiotu zamówienia określona została w sposób prawidłowy, w oparciu o kosztorys i program funkcjonalno-użytkowy i wynosiła 4595,2 tys. zł. W dniu 29 lipca 2021 r. zostało wszczęte postępowanie⁴⁹ o udzielenie zamówienia publicznego w trybie podstawowym z możliwością negocjacji w formule „zaprojektuj wybuduj”. Umowa z wykonawcą wyłonionym w postępowaniu została zawarta 12 października 2021 r. i obejmowała projekt i budowę COM⁵⁰. Za wykonanie przedmiotu umowy zgodnie z ofertą wykonawca otrzymał 5269,3 tys. zł brutto. W wyniku trzech aneksów⁵¹, wynagrodzenie wykonawcy wzrosło o 526,9 tys. zł brutto w związku z decyzją o zwiększeniu przedmiotu zamówienia (wyposażenie Centrum) oraz uległ

⁴⁶ Chodniki, droga dojazdowa, miejsca parkingowe, zieleń i mała architektura parkowa, śmietnik, ogrodzenie i oświetlenie.

⁴⁷ Wynagrodzenia pracowników za październik i listopad zostały zrefundowane w pełnej wysokości wynikającej z listy płac (100 064,76 zł za październik oraz 120 324,12 zł za listopad), wynagrodzenie za wrzesień zostało zrefundowane w części (42,4 tj. 42,3 % kwoty wynikającej z listy płac).

⁴⁸ Oznaczenie sprawy: WIZiF.271.19.2021.

⁴⁹ Ogłoszenie o zamówieniu, Roboty budowlane, Projekt i budowa Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Gminie Stare Babice (nr 2021/BZP 00129373/01).

⁵⁰ Umowa nr 659/2021 pomiędzy gminą a Konsorcjum Wykonawczym Lider-BEREDA Spółka z o.o. z siedzibą w Radzyminie.

⁵¹ Aneks nr 1 z 21 listopada 2022 r., aneks nr 2 z 30 stycznia 2023 r. oraz aneks nr 3 z 8 lutego 2023 r.

wydłużeniu okres realizacji zadania do 31 marca 2023 r. W przypadku ww. zamówienia nieterminowo zamieszczono ogłoszenie o wykonaniu umowy w BIP oraz nie zaktualizowano planu postępowań o udzielenie zamówień. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 2 str. 188-276)

Gmina posiadała wyodrębniony rachunek bankowy, za pomocą którego ponoszono wszystkie wydatki inwestycyjne, obsługi i funkcjonowania związane z realizacją Programu, zgodnie z § 3 umowy Moduł I i umowy Moduł II. Prowadziła dla COM wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową umożliwiającą weryfikację poszczególnych operacji księgowych. Na podstawie losowej próby 15 dowodów księgowych stwierdzono, że wydatki ewidencjonowano na wyodrębnionych analitycznych kontach księgowych. Opis poszczególnych dowodów księgowych dokonywany był zgodnie z zasadami rachunkowości⁵². W jednym przypadku stwierdzono, wydłużenie terminu płatności faktury⁵³, ze względu na datę jej wpływu, lecz nie skutkowało to naliczeniem odsetek.

(akta kontroli tom 2 str. 366-397)

Sporządzanie i przechowywanie dokumentacji finansowej odbywało się zgodnie z postanowieniami § 4 umowy Moduł I i umowy Moduł II.

Gmina wywiązała się z obowiązków sprawozdawczych wynikających z § 7 Umowy Moduł I i Umowy Moduł II, w związku z tym przekazano do MUW:

- 1) 27 stycznia 2023 r. sprawozdanie roczne gminy Stare Babice za rok 2022 z Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” w ramach Funduszu Solidarnościowego na podstawie umowy nr 04/2021/COM z dnia 23 czerwca 2021 r. Moduł I i II – utworzenie obiektu centrum, tzw. bazy lokalowej i jej wyposażenie oraz funkcjonowanie. Sprawozdanie złożono wyłącznie za 2022 r., z uwagi na wykorzystanie całości dofinansowania w 2022 r.

(akta kontroli tom 2 str. 66-90)

- 2) 15 marca 2023 r. sprawozdanie końcowe gminy Stare Babice za rok 2022 z Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” w ramach Funduszu Solidarnościowego na podstawie Umowy Moduł I⁵⁴.

(akta kontroli tom 2 str. 91-145)

- 3) 15 stycznia 2024 r. sprawozdanie roczne z rozliczenia środków Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym przekazanych gminie Stare Babice na podstawie umowy nr 10/2023/COM-II z dnia 11 grudnia 2023 r. na realizację Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” w 2023 r. Moduł II – funkcjonowanie Centrum.

(akta kontroli tom 2 str. 146-168)

Ww. sprawozdania złożono terminowo, zgodnie z obowiązującymi wzorami⁵⁵ za wyjątkiem wzoru sprawozdania końcowego dotyczącego Modułu II, gdzie pierwotnie zastosowano wzór dedykowany dla edycji Programu 2023⁵⁶, który w dniu 25 stycznia 2024 r. zmieniono na wzór dedykowany dla Programu edycja 2019. Do sprawozdań załączono wymagane przez MUW załączniki. Dane zawarte w sprawozdaniach wynikały z przedstawionych dokumentów źródłowych i odzwierciedlały stan faktyczny,

⁵² Art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).

⁵³ Faktura F/89/2022 z 3 października 2022 r., pierwotny termin zapłaty 24 października 2022 r. ze względu na datę wpływu faktury wydłużony do 30 grudnia 2022 r. Faktura zapłacona 30 grudnia 2022 r.

⁵⁴ 5 kwietnia 2023 r. złożono korektę sprawozdania, z uwagi a fakt błędnego opisu faktury w załączonym zestawieniu wydatków za 2023 r.

⁵⁵ Według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do Programu.

⁵⁶ Złożony 12 stycznia 2024 r.

za wyjątkiem sprawozdania rocznego z Modułu II, w którym w przypadku jednego uczestnika błędnie wykazano stopień niepełnosprawności⁵⁷.

(akta kontroli tom 2 str. 163-168, 493)

2.3. Organizacja Centrum opiekuńczo-mieszkalnego i przyznawanie usług w ramach COM.

COM w Strych Babicach utworzono 1 stycznia 2023 r. na podstawie uchwały n LII/549/2022 z Rady Gminy Stare Babice z dnia 27 października 2022 r. w sprawie utworzenia COM w Strych Babicach oraz uchwalenia Statutu⁵⁸. Centrum powstało jako samodzielna jednostka budżetowa, której nadano statut. Utworzenie COM poprzedzono uchwałą nr XX/209/2020 Rady Gminy Stare Babice z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie utworzenia COM dla dorosłych osób niepełnosprawnych w Gminie Stare Babice, w której Rada Gminy Stare Babice wyraziła wolę utworzenia COM na terenie gminy oraz wyraziła zgodę na przystąpienie do Programu.

(akta kontroli tom 1 str. 489-494)

Gmina nie pobierała opłat za pobyt uczestnika w COM. Zarząd gminy nie podjął uchwały w tej sprawie. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W porównaniu z innymi placówkami świadczącymi podobne usługi na terenie powiatu, odpłatność za pobyt pobierana jest przez DPS w Sadowej oraz DPS w Bramkach, gdzie miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 7,4 tys. zł. Za pobyt w ŚDS w Łubcu i Sadowej oraz w WTZ w Bramkach i Sadowej opłaty nie są pobierane. Przybliżony średniomiesięczny koszt uczestnika w COM wynosił 12,3 tys. zł za pobyt całodobowy (w tym 9,1 tys. zł z budżetu gminy i 3,2 tys. zł ze środków z FS) oraz 2,9 tys. zł za pobyt dzienny (w tym 2,1 tys. zł z budżetu gminy i 0,8 tys. zł ze środków FS)⁵⁹.

(akta kontroli tom 2 str. 174, 418-419, 432-433, 491, 502-504)

Gmina nie organizowała transportu uczestników Centrum, z uwagi na brak zgłoszeń na tego typu usługi. Jednak jak wynika z wyjaśnień, ze względu na wielkość gminy i fakt, że uczestnicy mogą mieszkać w miejscach znacznie oddalonych od Centrum, gmina nie wyklucza w przyszłości organizacji transportu dla tych osób.

(akta kontroli tom 2 str. 424-425)

Przyjmowanie wniosków do COM przebiegało w dwóch etapach. W pierwszej kolejności rodzic lub opiekun prawny osoby z niepełnosprawnościami kontaktował się z kierownikiem COM w celu wypełnienia formularza kwalifikacji i ustaleniem spotkania z kierownikiem w Centrum. Podczas spotkania ustalano z jakimi trudnościami spotyka się dana osoba, ustalano jej potrzeby oraz oczekiwania rodziny. Następnie po uzyskaniu potwierdzenia o możliwości zapewnienia wsparcia przez kadrę placówki i podpisaniu przez kierownika formularza, rodzic lub opiekun prawny składał do GOPS wniosek wraz z dokumentacją, w celu uzyskania decyzji kierującej do Centrum.

(akta kontroli tom 2 str. 425-426)

Wnioski o skierowanie do COM wpływały od maja 2023 r., a więc przed rozpoczęciem funkcjonowania Centrum, co było związane z czasem potrzebnym na wydanie decyzji administracyjnej. Do końca grudnia 2023 r. wpłynęło 34 wnioski, 31 z nich otrzymało decyzję kierującą do COM. W trzech przypadkach złożenie wniosku nie zakończyło się skierowaniem do Centrum, z uwagi na to, że wniosek: został wycofany, zrezygnowano z uczestnictwa oraz umorzono postępowanie z uwagi na brak

⁵⁷ W lipcu 2023 r. wykazano osobę ze znacznym stopień niepełnosprawności, a z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika stopień umiarkowany.

⁵⁸ Zmienioną uchwałą nr LXIX/750/2024 Rady Gminy Stare Babice z dnia 29 lutego 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie utworzenia COM w Starych Babicach oraz uchwalenia Statutu.

⁵⁹ Z uwagi na różną liczbę dni i godzin przypadających do wykorzystania w części dziennej i całodobowej, wyliczenie obejmowało koszt jednej godziny pobytu oraz iloczyn tej kwoty przez średnią ilość godzin w miesiącu.

możliwości przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Żadna z osób nie otrzymała odpowiedzi odmownej oraz nikt nie składał odwołania od wydanych decyzji.

(akta kontroli tom 2 str. 425-426)

Nie wszystkie miejsca całodobowe w COM były wykorzystane i w związku z tym wysokość dofinansowania została zmniejszona proporcjonalnie do dni pobytu o 25% kwoty określonej dla usług zamieszkania całodobowego dla miejsc niewykorzystywanych. Natomiast w niepełnych miesiącach, w których uczestnik przebywał określoną liczbę dni, proporcjonalnie do tej liczby zmniejszono kwotę dofinansowania do 25% kwoty określonej dla usług zamieszkania całodobowego.

Osoby zamieszkujące na terenie gminy, zainteresowane wsparciem udzielanym przez Centrum, które złożyły wniosek o tego typu pomoc, zostały nim objęte. Jedynie w trzech przypadkach osoby uprawnione same zrezygnowały ze skierowania do COM. W rocznym okresie funkcjonowania COM, tj. od czerwca 2023 r. do czerwca 2024 r. nie wystąpiła sytuacja, w której liczba osób chętnych do skorzystania z usług oferowanych w ramach Centrum przekraczałaby liczbę miejsc dostępnych w placówce.

(akta kontroli tom 2 str. 435, 428-429)

Gmina przewiduje, że zapewnienie funkcjonowania COM po pięcioletnim okresie finansowania może być trudne do rozstrzygnięcia w szczególności w przypadku całkowitego przeniesienia kosztów utrzymania wyłącznie na budżet gminy.

(akta kontroli tom 2 str. 427)

2.4. Standardy Centrum opiekuńczo-mieszkalnego.

Na dzień 10 lipca 2024 r. stwierdzono, że COM zapewnia warunki do samodzielnego i niezależnego pobytu oraz zamieszkiwania osób z niepełnosprawnościami. Dostępność budynku i jego wyposażenia dla uczestników była jednak ograniczona poprzez: brak oznakowania kierunkowego w punktach węzłowych wewnątrz budynku, nieumieszczenia planów tyflograficznych oraz pętli indukcyjnych, brak numeracji pokoi oraz brak możliwości zapoznania się w formie dotykowej⁶⁰ lub w formie dźwiękowej ze wszystkimi symbolami graficznymi, piktogramami oraz informacjami tekstowymi zamieszczonymi w budynku. Nie zapewniono minimalnych wymagań służących dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z art. 6 ust. 1 pkt c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶¹. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 2 str. 449-459)

Ponadto w zakresie kompleksowego dostosowania projektowanych budynków do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności, nie kierowano się standardami dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami⁶², w wyniku czego domofon zamieszczony został zbyt wysoko, dodatkowo domofon nie emitował świetlnego potwierdzenia otwarcia drzwi, w strefie wejścia nie umieszczono pasa ostrzegawczego, wewnątrz budynku nie umieszczono zegara oraz planu budynku a klamki do okien w pokojach umieszczone zostały zbyt wysoko. Wójt wyjaśnił, że standardy stanowiły wytyczne, które nie musiały być obowiązkowo stosowane w nowoprojektowanych oraz istniejących budynkach użyteczności publicznej. Wskazał, że budynek COM co

⁶⁰ Piktogramy dotykowe, opis pismem Braille'a.

⁶¹ Dz. U. 2022 r. poz. 2240, ze zm., dalej: ustawa o dostępności.

⁶² Standardy zamieszczone z stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i technologii (<https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/standardy-dostepnosci-budynkow-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami>), mają formę poradnika dla architektów i inżynierów budownictwa w zakresie kompleksowego dostosowania projektowanych budynków do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności. Założeniem dokumentu jest wskazanie rozwiązań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami.

do zasady jest budynkiem użyteczności publicznej lecz nie ma on charakteru ogólnodostępnego. Uczestnikami są osoby, które nie są w stanie samodzielnie i świadomie korzystać z wymienionych rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli tom 2 str. 449-459, 465-466)

COM spełniało wymogi lokalowe określone w Programie. Budynek podzielono na część dzienną na którą składały się: pokój psychologa i terapeuty zajęciowego, pokój fizjoterapeuty, sala gimnastyczna, świetlica, szatnia dla personelu, pomieszczenie do wydawania posiłków i zmywak, pracownia kulinarna, toaleta oraz pomieszczenie socjalne. Część mieszkalną stanowiło osiem pokoi z łazienkami⁶³, których powierzchnia wynosiła powyżej 15 m². Pomieszczenia bazy lokalowej posiadały system monitorująco-alarmowy⁶⁴ oraz system przyzywowy⁶⁵. Warunki lokalowe w COM zapewniały uczestnikom poczucie bezpieczeństwa, komfortu oraz możliwości prowadzenia codziennego życia.

(akta kontroli tom 2 str. 449-459)

2.5. Nadzór i kontrola nad realizacją usług i ich jakością.

W kontrolowanym okresie wojewoda mazowiecki przeprowadził w dniach od 2 do 20 października 2023 r. kontrolę problemową w gminie, w wyniku której pozytywnie oceniono wykorzystanie środków FS przeznaczonych na realizację zadania w ramach resortowego Programu⁶⁶. W wyniku kontroli nie sformułowano zaleceń pokontrolnych. Ponadto na etapie powstawania COM MUW zwracał się do Wójta o przesłanie informacji dotyczących stanu realizacji zadania na dany dzień⁶⁷. Gmina, za każdym razem informowała o postępach w realizacji zadania.

(akta kontroli tom 2 str. 175-187, 436-448)

W gminie nie opracowano procedury reklamacyjnej dotyczącej świadczonych przez COM usług. Jeżeli pojawiły się wątpliwości dotyczące jakości świadczonych usług były one omawiane na bieżąco z kierownikiem placówki. Zgodnie z postanowieniami rozdziału IX § 29 ust. 5 regulaminu organizacyjnego COM w Starych Babicach⁶⁸, skargi i wnioski należało składać do kierownika COM.

(akta kontroli tom 2 str. 433)

Nadzór nad realizacją usług świadczonych w COM, opracowywaniem dokumentacji merytorycznej, jakością pracy opiekunów i innych pracowników realizowany był przez kierownika Centrum. Zadania te realizowane były poprzez codzienne monitorowanie pracy pracowników, cotygodniowe spotkania z zespołem, indywidualne rozmowy i konsultacje z pracownikami oraz bezpośredni i codzienny kontakt z rodzinami mieszkańców. Dyspozycje kierownika COM nie były utrwalane w formie pisemnej. Działania nadzorcze Wójta sprowadzały się do omawiania bieżących potrzeb, trudności i planów funkcjonowania COM z kierownikiem placówki. Wyniki nadzoru nie były dokumentowane.

(akta kontroli tom 2 str. 433, 464, 471-472)

W okresie od 8 maja do 8 lipca 2024 r. przeprowadzono audyt wewnętrzny dotyczący prawidłowości funkcjonowania COM. Jak wynika ze sprawozdania

⁶³ Siedem pokoi jednoosobowych i jeden dwuosobowy (powyżej 30 m²).

⁶⁴ Kamery umieszczone na korytarzach.

⁶⁵ Umieszczony w każdym pomieszczeniu przewidzianym dla osób z niepełnosprawnościami (tj. w pokojach i łazienkach).

⁶⁶ W wyniku kontroli stwierdzono dwa przypadki opóźnień realizacji zobowiązań wynikających z dowodów księgowych, które nie skutkowały zapłatą odsetek oraz niewłaściwe ujęcie otrzymanych z FS środków na kontach księgowych.

⁶⁷ Pisma MUW: WN-II.946.2.41.2021 z dnia 8 lipca 2021 r, WN-II.946.2.10.2022 z 14 kwietnia 2022 r. WN-II.946.2.45.2022 z 29 września 2022 r.

⁶⁸ Wprowadzonego zarządzeniem Kierownika COM z dnia 28 marca 2023 r.

z przeprowadzonego zadania audytowego, pozytywnie oceniono adekwatność, skuteczność i efektywność kontroli zarządczej w obszarze działalności badanej jednostki. Zalecono założenie strony internetowej COM.

(akta kontroli tom 2 str. 473-478)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W jedynym postępowaniu podlegającym pod ustawę pzp, zawartym na kwotę 5 796,2 tys. zł (nr sprawy: WIZiF.271.19.2021), o 10 dni przekroczono⁶⁹ termin przekazania do BZP ogłoszenia o wykonaniu umowy. Stanowiło to naruszenie art. 448 ustawy pzp zgodnie z którym zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy. Wójt wyjaśnił, że w wyniku aneksu do umowy, który przedłużał termin wykonania zadania do 31 marca 2023 r., zamawiający opublikował ogłoszenie o wykonaniu umowy w terminie. W opinii NIK termin na spełnienie przez zamawiającego tego obowiązku liczony jest od wykonania umowy i wynosi 30 dni. Potwierdzeniem wykonania umowy jest protokół odbioru końcowego. Należy uznać, że obowiązek publikacji ogłoszenia o wykonaniu umowy będzie obowiązywał od dnia sporządzenia protokołu odbioru lub uznania przez zamawiającego umowy za wykonaną⁷⁰. Ponadto zamawiający w ogłoszeniu o wykonaniu umowy⁷¹ wskazał termin jej wykonania na dzień 8 marca 2023 r., czyli zgodnie z protokołem odbioru końcowego umowy.

(akta kontroli tom 2 str. 188-192, 417, 435)

2. Plan postępowań o udzielenie zamówień na 2021 r. nie został zaktualizowany o zamówienie o nr sprawy: WIZiF.271.19.2021, udzielone na podstawie umowy nr 659/2021 z dnia 12 października 2021 r., co naruszało art. 23 ust. 4 i 5 ustawy pzp zgodnie z którą, zamawiający ma obowiązek zapewnienia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień. Wójt wyjaśnił, że ze względu na konieczność niezwłocznej realizacji zadania w terminie określonym we wniosku o dofinansowanie, którego procedowanie było długotrwałe, zamawiający nie zaktualizował planu postępowań o nowe zadanie i wszczął postępowanie zaznaczając w ogłoszeniu o zamówieniu opcję o braku zmówienia w planie postępowań.

(akta kontroli tom 2 str. 193-231, 417-418)

3. Wójt Gminy nie przygotował projektu uchwały w sprawie zasad ponoszenia odpłatności przez uczestnika za pobyt w Centrum, co było niezgodne z postanowieniami Programu (dział V Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu), a także naruszało art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷² zgodnie z którym, do zadań Wójta należy m.in. przygotowanie projektów uchwał Rady Gminy. Wójt wyjaśnił, że niepobieranie opłat za pobyt uczestnika w COM, spowodowane było trudną sytuacją materialną rodzin dorosłych osób z niepełnosprawnościami, jednakże biorąc pod uwagę koszty generowane przez placówkę, nie wyklucza się w przyszłości wprowadzenia opłat za pobyt w COM. NIK zauważa, że zgodnie z założeniami wynikającymi z Programu (dział V pkt 6) gmina jest zobowiązana do podjęcia uchwały regulującej kwestie odpłatności za świadczone w COM usługi.

(akta kontroli tom 2 str. 174, 418-419, 432-433, 491)

⁶⁹ Data protokołu odbioru końcowego – 8 marca 2023 r., data ogłoszenia o wykonaniu umowy – 17 kwietnia 2023 r.

⁷⁰ Komentarz Prawo zamówień publicznych pod redakcją Huberta Nowaka i Mateusza Winarza, wydawnictwo: Urząd Zamówień Publicznych, Warszawa 2021 r.

⁷¹ Nr 2023/BZP 00178646/01 z 17 kwietnia 2023 r.

⁷² Dz. U. z 2024 r., poz. 721.

4. Wewnątrz budynku COM nie umieszczono oznakowania kierunkowego w punktach węzłowych, nie umieszczono planów tyflograficznych oraz pętli indukcyjnych, pokoje nie posiadały numeracji, symbole graficzne, piktogramy oraz informacje tekstowe nie posiadały możliwości zapoznania się z nimi w formie dotykowej (piktogramy dotykowe, opis pismem Braille'a) lub w formie dźwiękowej. Stanowiło to naruszenie art. 6 ust. 1 pkt c ustawy o dostępności, z którego wynika obowiązek zapewnienia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy. Zdaniem Wójta projekt budynku COM w swoich założeniach zawiera minimalne wymagania dostępności określone w art. 6 ustawy o dostępności oraz zapewnia alternatywny dostęp określony w art. 7 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, w formie zapewnienia osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby. NIK podkreśla, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt c ustawy o dostępności, zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, stanowi jedno z minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej, służącej zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli tom 2 str. 449-459, 465-466, 470-471)

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania ujęte w umowie zostały zrealizowane, a wydatki były kwalifikowane. Gmina prowadziła wyodrębniony rachunek księgowy, z którego ponoszono wszystkie wydatki związane z realizacją zadania. Miały one odzwierciedlenie w ewidencji księgowej i były prawidłowo opisane. Gmina wywiązała się z obowiązków sprawozdawczych. W ramach realizacji zadania naruszyła przepisy ustawy pzp, przez nieterminowe przekazania do BZP ogłoszenia o wykonaniu umowy oraz niezaktualizowanie planu postępowań o udzielenie zamówień. W ramach organizacji COM zastała przygotowana uchwała powołująca Centrum oraz statut, jednak Rada Gminy nie podjęła uchwały dotyczącej odpłatności przez uczestnika za pobyt w COM. Wszystkie osoby zainteresowane wsparciem udzielanym przez Centrum, otrzymały taką pomoc. Warunki lokalowe zapewniały uczestnikom możliwość prowadzenia normalnego, codziennego życia, jednakże budynek oraz wyposażenie nie były w pełni wolne do przeszkód architektonicznych, mogących utrudniać korzystanie z obiektu osobom z różnym rodzajem niepełnosprawności.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań na rzecz zamieszczenie w strategii na lata 2021-2030 sposobu realizacji strategii oraz wskaźników realizacji działań wynikających z art. 16 ust. 2 pkt 3 c i d ustawy o pomocy społecznej.
2. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu uchwały w sprawie zasad ponoszenia odpłatności przez uczestnika za pobyt w Centrum.
3. Zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy dedykowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt c ustawy o dostępności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 27 sierpnia 2024 r.

Kontroler
Mateusz Pastuszko
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Konrad Kostępski

z up. p.o. Wicedyrektor
Miroslaw Miłon

/-/

.....
podpis